

Espoon keskuspuiston maastopyöräreitti

Luonnos 6.3.2026

Sijainti ja nykytila

- Espoon keskuspuistoon suunnitellaan uutta noin 10 kilometrin pituista maastopyöräreittiä. Reitti kulkee puiston eteläosassa Harmaaniitystä Olariin.
- Keskuspuistossa on monenlaista luontoa. Matkalla voi nähdä kosteita metsiköitä, joissa kasvaa paljon erilaisia kasveja. Korkeammilla paikoilla on kuivaa maastoa, kallioita ja mäntyjä. Maasto on siis vaihtelevaa ja hauskaa pyöräillä.
- Puolarmaarin alueella sijaitsee nykyisin vanha, ainoastaan maastopyöräilylle suunnattu rengasreitti. Metsään on myös syntynyt paljon pieniä, epävirallisia polkuja, joita ihmiset ovat alkaneet käyttää pyöräilyyn.
- Monet polut ovat kuluneet niin paljon, että niillä on hankala liikkua. Joissain kohdissa polut ovat leventyneet, koska ihmiset kiertävät mutaisia tai vaikeita paikkoja.

Suunnittelun tavoitteet

- Suunnittelun tavoitteena on kunnostaa jo käytössä olevat polut viralliseksi maastopyöräreitiksi. Reitti kulkee koko Keskuspuiston läpi.
- Tavoitteena on myös vähentää luonnon kulumista. Tämä tehdään ohjaamalla maastopyöräily selvästi merkitylle ja hoidettavalle reitille.
- Uusi maastopyöräreitti sopii kaikenikäisille ja kaikentasoisille pyöräilijöille. Sitä voivat käyttää myös muut ulkoilijat.
- Reitin kunnostaminen parantaa turvallisuutta. Se helpottaa pyöräilijöiden liikkumista ja vähentää törmäysriskiä muiden puiston käyttäjien kanssa.

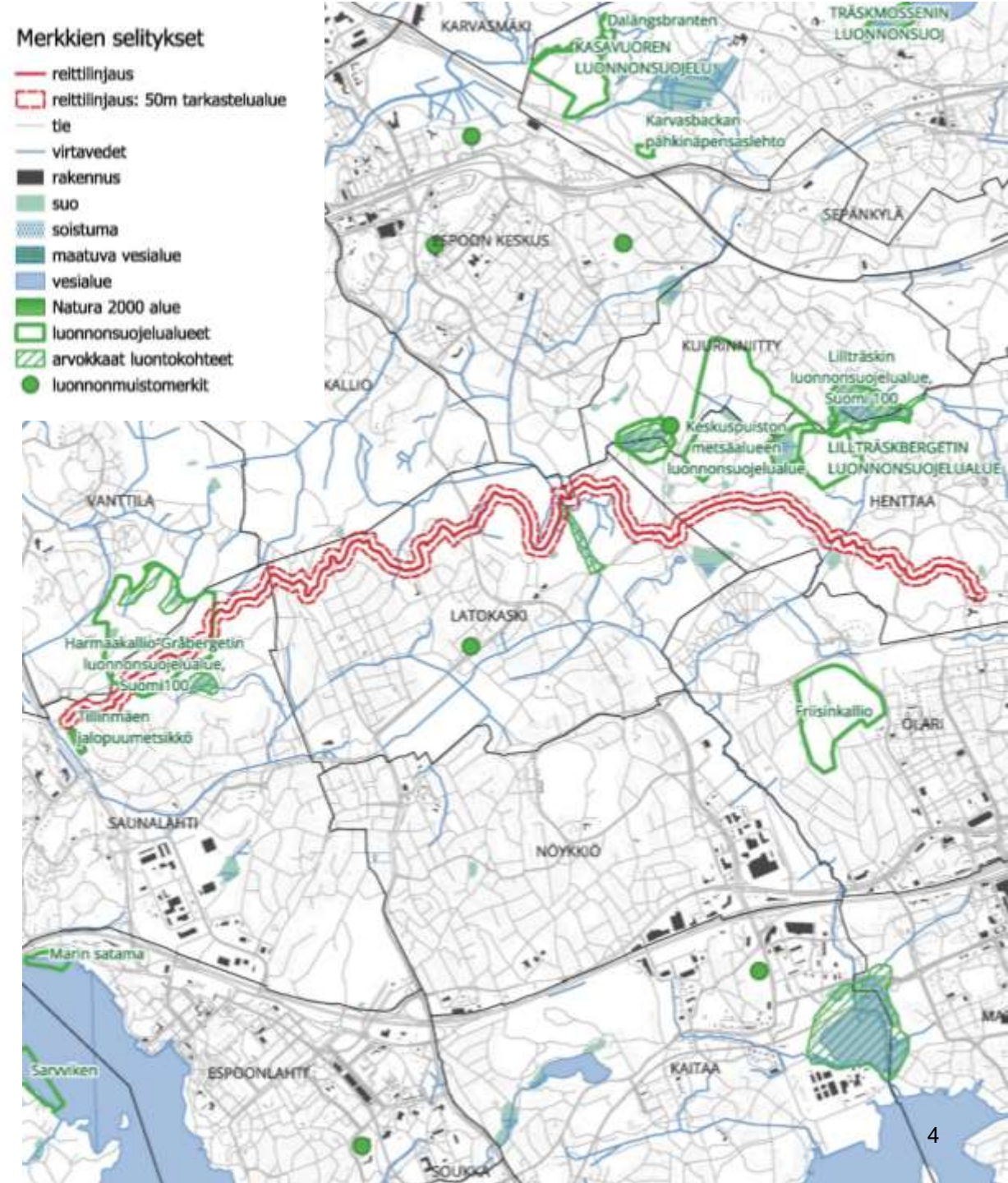

Lähtötiedot

- Suunnittelualueen luontotietoja kerättiin aiemmista selvityksistä. Tietoja täydennettiin kesällä 2025 tehdyssä luontoselvityksessä (Faunatica Oy).
- Luontoselvityksen suositukset uhanalaisten lajien ja tärkeiden luontotyyppien suojelemiseksi on otettu huomioon reitin suunnittelussa.
- Keväällä 2025 mitattiin ja kartoitettiin myös maastopyöräreitin lähellä kasvavat puut.
- Suunnittelussa on huomioitu lisäksi arkeologiset kohteet, maanomistus, kaavoitus, alueen infrarakenteet sekä Keskuspuiston ulkoilureitit, hiihtoladut, luontopolut, terveysreitit, maanalaiset rakenteet ja voimajohdot.

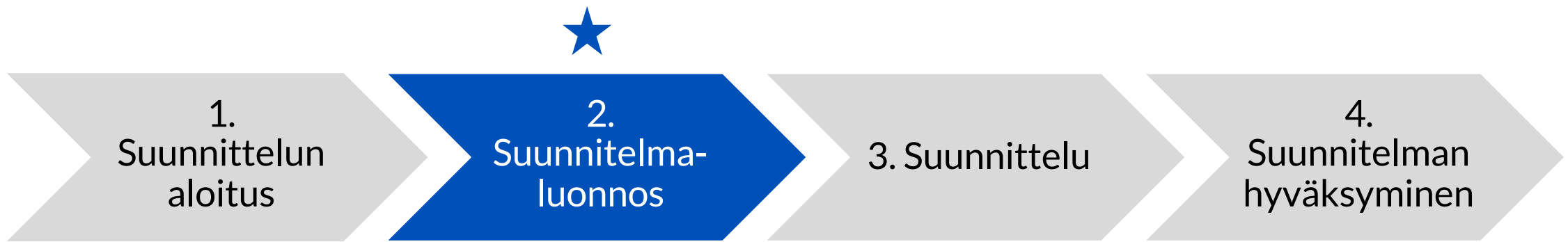
Merkkien selitykset

- reittiinjaus
- reittiinjaus: 50m tarkastelualue
- tie
- virtavedet
- rakennus
- suo
- soistuma
- maatuva vesialue
- vesialue
- Natura 2000 alue
- luonnonsuojelualueet
- arvokkaat luontokohteet
- luonnonmuistomerkit

Suunnitteluprosessi (puisto)

- Puistosuunnitelma on suunnitelma, jossa kerrotaan, miten puisto tai viheralue rakennetaan ja miten sitä käytetään. Suunnitelma tehdään maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) mukaisesti.
- Luonnosvaiheessa ihmiset voivat antaa palautetta ja vaikuttaa suunnitelman sisältöön.
- Luonnosvaiheen jälkeen suunnitelmaa voidaan muuttaa saadun palautteen perusteella. Sen jälkeen tehdään lopulliset suunnitelma-asiakirjat.
- Puistosuunnitelman hyväksyy kaupungin katupäällikkö, jos suunnitelman kustannus on alle 500 000 euroa. Jos kustannus on yli 500 000 euroa, suunnitelman hyväksyy tekninen lautakunta.
- Tarkempi kuvaus suunnitteluprosessista löytyy kaupungin [verkkosivuilla](#).

Suunnitelmaluonnokset

- Suunnitelmaluonnokset löytyvät kaupungin verkkosivuilta PDF-tiedostoina.
- Suunniteltu maastopyöräreitti on kapea, noin 60–100 cm leveä. Reitin pinta on kivituhkaa tai savioraseosta, ja reitillä ei ole valaistusta.
- Reitti on tehty yhdistämällä alueen nykyisiä polkuja ja valmiita rakenteita. Tavoitteena on luoda selkeä ja sujuva reitti.
- Uusia polkuosuuksia on suunniteltu vain kohtiin, joissa ei ole ollut maastopyöräilyyn sopivaa ja kestäväää polkua.
- Uudet linjaukset on suunniteltu niin, että luonto säilyy. Tärkeitä luontokohteita, kuten noroja, kierretään eikä puita tarvitse kaataa.
- Reitti mukailee maaston muotoja. Kallioleikkauksia tai suuria maansiirtoja ei tehdä.

Kunnostettavat polkupohjatyypit

- Osa suunnitellusta reittilinjasta kulkee olevalla kuntopolulla, osa kunnostettavalla luonnonpolulla ja osa on uutta rakennettavaa polkua.
- Kunnostettavalla luonnonpolulla maanpinnan tyyppi määrittää tarvittavat rakentamisen toimenpiteet.
- Kunnostettavat luonnonpolut on jaettu neljään perustyyppiin:
 1. **Kestävällä polkupohjalla** eloperäistä materiaalia on vähän ja polkupohja läpäisee vettä ja kuivuu nopeasti.
 2. **Kostealla ja pehmeällä polkupohjalla** paksu eloperäinen maakerros yhdistettynä märkyyteen ja kovaan käyttöön aiheuttaa voimakasta maaston kulumista.
 3. **Vaihtelevalla kalliopohjalla** on lyhyitä silokallio-osuuksia, joiden välissä on kalliopainanteita ja kalliokynnyksiä, sekä lyhyitä pehmeämpää polkupohjaa sisältäviä osuuksia.
 4. **Silokallio** on helppokulkuista kalliopolkua. Helppokulkuisuuden vuoksi silokalliolla kasvavat sammalet ja jäkälät kuluvat voimakkaasti, jos kulkua ei ohjata.

Reitin kunnostaminen

Kestävän polkupohjan kunnostaminen

- Pehmeä maa-aines poistetaan kunnostettavalta polku-uralta ja korvataan kivituhkalla tai savisoraseoksella.
- Kiviä ja juuria jätetään reittipinnalle, jotta saadaan luonnonmukaisempi polku. Suurimpia epätasaisuuksia tasoitetaan.

Kostean ja pehmeän polkupohjan kunnostaminen

- Pehmeä maa-aines poistetaan polku-uralta ja reitin perustus rakennetaan paikalla olevasta kivistä ja kivennäisaineesta ja tarvittaessa murskeesta.
- Reittipinta rakennetaan kivituhkasta tai savisoraseoksesta, joka asennetaan tiivistetyn perustuksen päälle. Polun pinta on pääosin tasainen.

Reitin kunnostaminen

Vaihtelevan kalliopohjan kunnostaminen

- Eloperäinen materiaali poistetaan ja vettä kerääviä painanteita täytetään kivituhkalla tai savioralla.
- Isoimpia juurakoita ja kalliokynnyksiä tasoitetaan.
- Käyttäjiä ohjataan luonnonmateriaaleista rakennettavilla elementeillä, joiden kiertäminen hidastaa vauhtia.

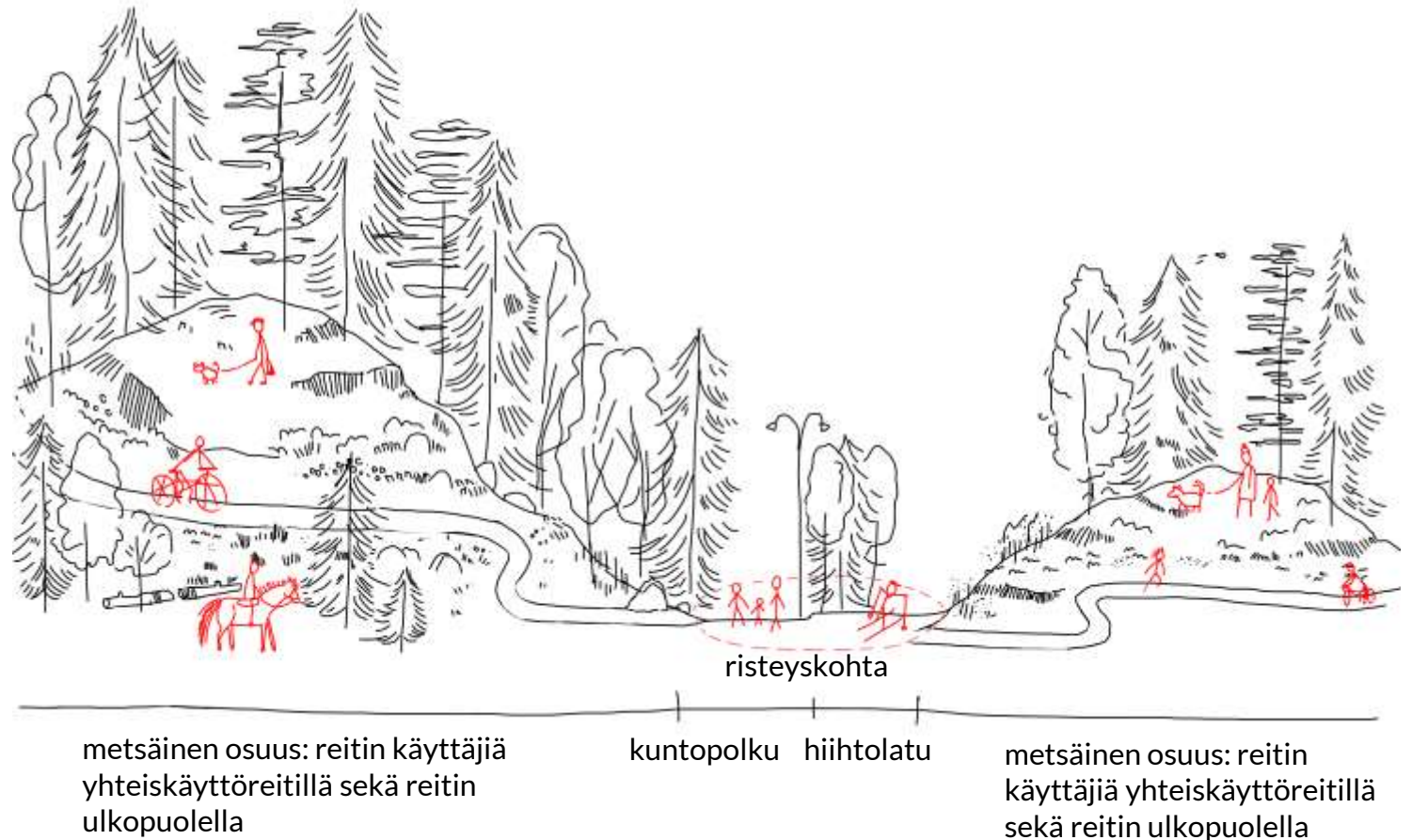
Silokalliolla kulkevan polun kunnostaminen

- Isompiin kalliokynnyksiin rakennetaan luiska luonnonkivistä ja kivituhkasta tai saviorasta helpottamaan kulkua ja ehkäisemään kiertoreittien syntymistä.
- Käyttäjiä ohjataan luonnonmateriaaleista rakennettavilla elementeillä, joiden kiertäminen hidastaa vauhtia.
- Ajoura maalataan kalliopintaan.

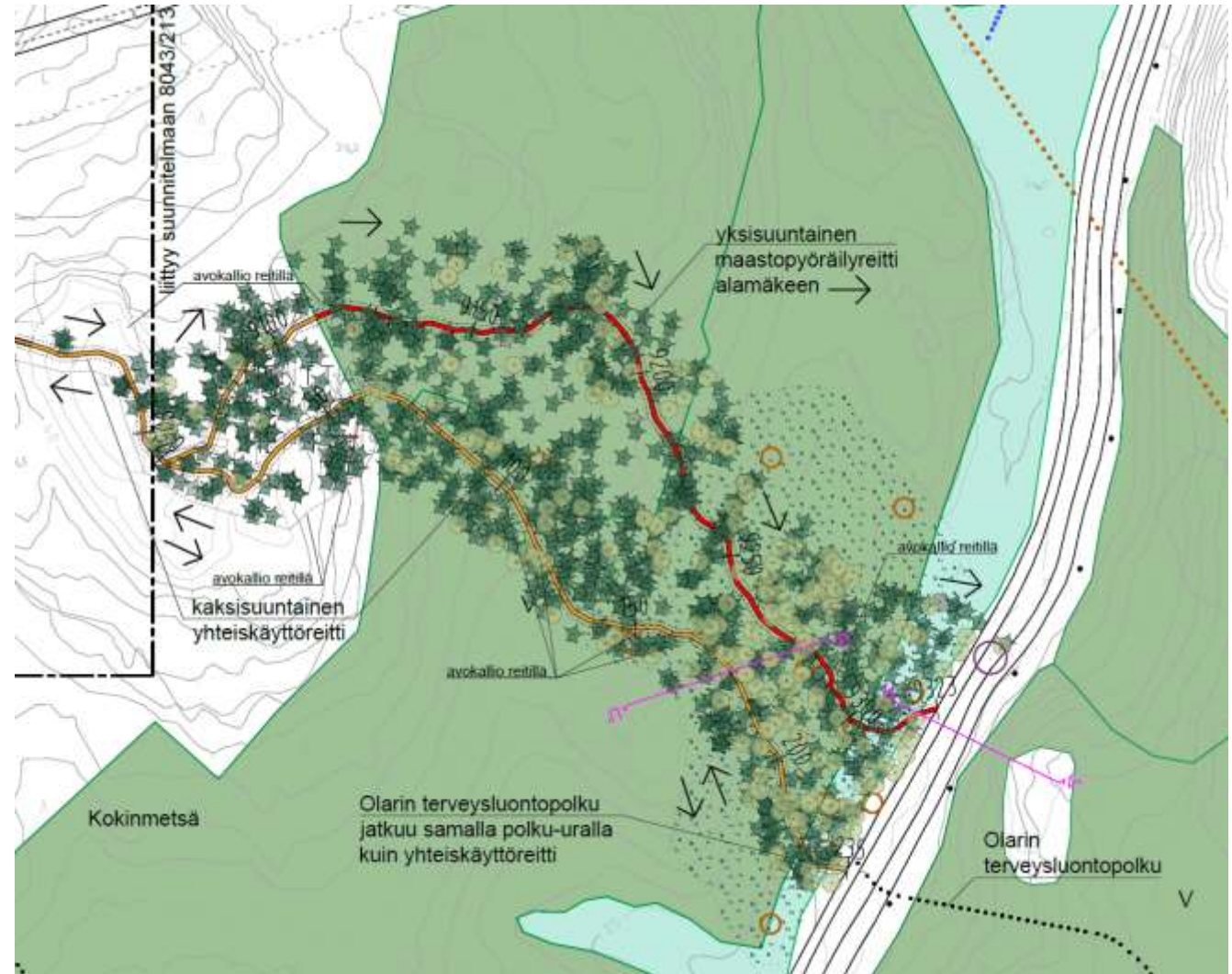
Yhteiskäytön turvallisuus

- Maastopyöräreitti sopii sekä kävelijöille että maastopyöräilijöille.
- Nopeuserot pyöräilijöiden ja kävelijöiden välillä voivat aiheuttaa vaaratilanteita.
- Yhteiskäytössä tärkeintä on hyvä näkyvyys. Reitillä pitää nähdä riittävän pitkälle, jotta kaikki käyttäjät huomaavat toisensa ajoissa.
- Risteyksissä vaaratilanteita vähennetään varmistamalla, että näkymät ovat hyvät. Risteyksiin asennetaan myös opasteita ja varoituskylttejä.

Yhteiskäytön turvallisuus

- Pyöräilijöiden vauhtia hidastetaan tekemällä reittipinnasta hieman epätasainen ja suunnittelemalla reitti mutkittelevaksi. Lisäksi reitille tehdään elementtejä, joiden kiertäminen hidastaa vauhtia.
- Jyrkissä alamäissä nopeus kasvaa, joten pyöräilijät ohjataan omalle yksisuuntaiselle reitille. Tämä tehdään maasto-opasteilla.
- Esimerkiksi Olarin terveystuontopolun kanssa samaa linjaa kulkeva reittiosuus on tarkoitettu kävelijöille kaksisuuntaiseksi ja maastopyöräilijöille nousureitiksi. Viereen rakennetaan erikseen vain maastopyöräilijöille suunnattu yksisuuntainen alamäkeen laskeva reitti.

Luontoarvot

Luontotyytit

- Norot
- Purot
- Lehdot ja suot
- Kalliot ja kangasmetsät

Suojellut lajit

- Liito-oravat
- Valkolehdokki
- Lahokaviosammal
- Lepakot
- Linnusto

Luontotyypit

Norot

- Maastopyöräreitti kulkee kolmen noron läheltä, alle 15 metrin etäisyydeltä.
- Reitin kunnostuksessa ei vahingoiteta noroille tärkeitä sammalia tai puita.
- Norojen vedenkulku turvataan. Vesi pääsee virtaamaan reitin alta tai läpi esimerkiksi rumpujen, siltojen ja pitkospuiden avulla.

Purot

- Reitti ylittää kaksi luonnontilaisen kaltaista puroa: Puolarinpuro ja Finnobäcken. Ne ovat tärkeitä virtavesikohteita.
- Reitin kunnostuksessa voidaan käyttää jo olemassa olevia ulkoilureittien siltoja. Siksi kunnostustyöt eivät muuta purojen luonnontilaa tai heikennä niiden arvoa.

Luontotyytit

Lehdot

- Maastopyöräreitti kulkee useiden lehtoalueiden läpi.
- Suurin osa reitistä on nykyistä polkua, joka kunnostetaan.
- Kunnostamalla olemassa olevaa polkua pyöräilijät pysyvät paremmin polulla, eikä muu lehtometsä kulu.
- Kahdessa kohdassa vanha polku on liian jyrkkä. Niissä kohdissa vanha polku maisemoidaan ja kulku ohjataan turvallisemmalle uudelle reitille.

Suot

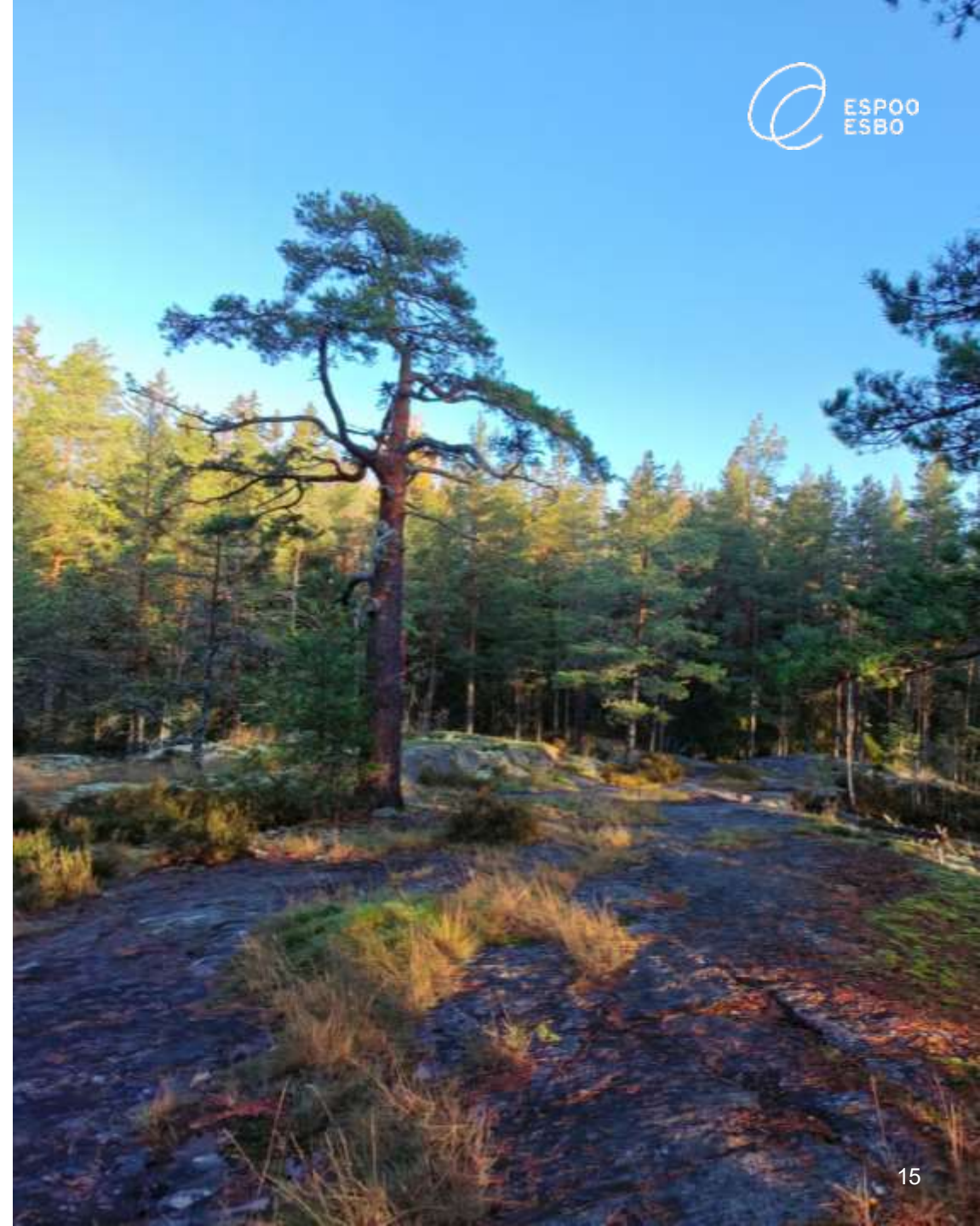
- Reitti kulkee Harmaakallion luonnonsuojelualueella olevan korpirämeen yli.
- Tämä osa reitistä on myös kunnostettavaa polkua.
- Kunnostuksessa huomioidaan suon vesitalous. Vesi saa virrata luonnollisesti reitin alta tai läpi.
- Suon kosteimpaan kohtaan rakennetaan pitkospuut, joita pitkin reitin voi ylittää ilman, että suo vahingoittuu.

Luontotyytit

Kalliot ja kangasmetsät

- Kallioiden jäkälät ja sammaleet kuluva helposti, joten ne ovat herkkiä käytölle.
- Kallioilla näkyy jo nyt kulumista maastopyöräilyn ja muun ulkoilun vuoksi.
- Kun maastopyöräily ohjataan selkeälle reitille, kallioiden ja kangasmetsien kulumisen muualla vähenee.
- Kuivat kangasmetsät kestävätkä kulumista paremmin kuin lehtometsät.

Suojellut lajit

Liito-oravat

- Liito-orava on EU:n luontodirektiivin suojelema laji. Sen pesä- ja levähdyspaikkoja ei saa hävittää tai heikentää. Kielto on voimassa ympäri vuoden.
- Alueella olevia mahdollisia pesäpaikkoja, kuten kolopuita, tulee varovaisuusperiaatteen mukaisesti kohdella lisääntymis- ja levähdyspaikkoina.
- Maastopyöräreitien rakentaminen ei vaikuta liito-oraviin, koska reitin tekeminen ei vaadi täysikasvuisten puiden kaatamista.
- Myöhemmin reitin ylläpidossa voidaan joutua kaatamaan huonokuntoisia puita, jotka voisivat kaatua reitille.
- Puita ei kuitenkaan kaadeta, jos se voisi vahingoittaa liito-oravan pesä- tai levähdyspaikkoja.
- Ennen puiden kaatoa asiasta keskustellaan ympäristösuojelun asiantuntijoiden kanssa, ja he arvioivat tilanteen paikan päällä.

Suojellut lajit

Valkolehdokki

- Valkolehdokkia on löydetty noin 30 metrin etäisyydeltä maastopyöräreitin rakennusalueesta.
- Maastopyöräreitin rakennusalue on n. 3 metrin levyinen, joten rakentamistoimenpiteet eivät ulotu rauhoitettujen kasvien alueelle.

Lahokaviosammal

- Lahokaviosammal on rauhoitettu koko Suomessa. Luonnonsuojelulaki sallii sen elinalueen käytön rakentamiseen, mutta kasveja ei saa vahingoittaa, jos vahingoilta voidaan välttyä ilman suuria lisäkustannuksia.
- Reitti kulkee paikoin alueilla, jotka sopivat lahokaviosammaleelle. Uusissa reittikohdissa on kuitenkin kierretty kaikki havaitut lahokaviosammaleet.
- Lahokaviosammal kasvaa yleensä kaatuneissa lahopuissa. Näitä runkoja voidaan siirtää reitin tieltä ilman, että kasvi vahingoittuu.
- Lajin kannalta tärkeää on, että lahopuuta on jatkossakin saatavilla ja alueen pienilmasto pysyy sopivana.
- Jos ylläpidon aikana täytyy kaataa vaarallisia, huonokuntoisia puita, rungot jätetään maahan lahopuiksi, jotta lahokaviosammal voi kasvaa niissä.
- Reitin rakentamisessa ja kunnostamisessa ei kaadeta puita.

Suojellut lajit

Lepakot

- Vuoden 2025 luontoselvityksessä ei löytynyt lepakoiden suojeltuja pesä- tai lepokoloja, eikä myöskään tärkeitä lepakoiden ruokailualueita.
- Lepakot käyttävät usein lentoreitteinään polkuja ja metsänreunoja.
- Joissakin kohdissa reitin avaaminen tiheään metsään voi jopa lisätä lepakoille sopivaa saalistusaluetta.
- Kokonaisuutena maastopyöräreitti ei todennäköisesti vaikuta lepakoihin merkittävästi.

Linnusto

- Selvitysalueelta, noin 50 metrin säteeltä suunnitellusta reitistä, löytyi yksi Suomessa uhanalainen lintulaji ja kolme silmälläpidettävää lajia. Lisäksi havaittiin yhdeksän muuta huomionarvoista lajia.
- Lintujen pesimäaikana vältetään puiden kaatamista ja muita töitä, jotka voisivat häiritä pesintää.
- Useimmat lintulajit pesivät huhtikuun puolivälistä heinäkuun loppuun.

Aikataulu ja kommentointi

- Alueen asukkaita ja kaikkia aiheesta kiinnostuneita toivotaan mukaan kommentoimaan suunnitelmaa.
- Palautetta voi antaa Otakantaa.fi -sivustolla osoitteessa XXXX
- Saadut palautteet otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon. Suunnitelmaa muokataan palautteen perusteella ja sen jälkeen suunnitelman hyväksyy Espoon tekninen lautakunta.
- Rakentamisen on tarkoitus alkaa kesällä 2027.

Lisätiedot

- Lisätietoja antaa:
Markus Sihvoin, Espoon kaupunki, markus.sihvoin@espoo.fi